

POSTANOWIENIE

Dnia 5 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik

w sprawie z powództwa L. [...] sp. z o.o. w W.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
o nałożenie kary pieniężnej,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 5 maja 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 26 lutego 2015 r., sygn. akt VI ACa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 26 lutego 2015 r., VI ACa [...], po ponownym rozpoznaniu sprawy w wyniku wydania przez Sąd Najwyższy wyroku z 18 grudnia 2014 r., III SK 11/14 (LEX nr 1563417), zmienił wyrok Sądu Okręgowego w W. - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z 16 listopada 2012 r., XVII AmE [...] w ten sposób, że oddalił odwołanie L. [...] sp. z o.o. (powód) od decyzji Prezesa Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes Urzędu) z 17 września 2010 r., nr [...] i zasądził zwrot kosztów procesu na rzecz Prezesa Urzędu. W punkcie II Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda w całości, a w punkcie III

zasądził na rzecz Prezesa Urzędu zwrot kosztów postępowania apelacyjnego i kasacyjnego.

W zakresie istotnym dla postępowania kasacyjnego, Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko przyjęte przez Sąd Najwyższy w wyroku III SK 11/14, stwierdzając, że istniały podstawy do nałożenia na powoda kary pieniężnej za naruszenie obowiązku z art. 23 ust. 1 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o biokomponentach i biopaliwach ciekłych (Dz.U. Nr 169, poz. 1199 ze zm., dalej jako ustawa o biopaliwach).

Za niezasadny Sąd Apelacyjny uznał zarzut naruszenia art. 33 ust. 5 ustawy o biopaliwach w zw. z art. 479⁵³ § 2 k.p.c. w zw. z art. 2 Konstytucji RP poprzez jego zastosowanie w sposób nie spełniający norm określoności prawa wynikających z Konstytucji RP. Odwołują się także w tym zakresie do argumentacji przyjętej przez Sąd Najwyższy w wyroku III SK 11/14, Sąd drugiej instancji stwierdził, że zasady prawa karnego przewidują jedynie konieczność zagrożenia czynu karą, w momencie jego popełnienia. W niniejszej sprawie sankcję za naruszenie obowiązku z art. 23 ust. 1 ustawy o biopaliwach ustanawiał art. 33 ust. 1 ustawy o biopaliwach, zaś art. 33 ust. 5 ustawy o biopaliwach normował wysokość kary, w sposób spełniający wymóg jej określoności. W ocenie Sądu Apelacyjnego zostały więc zachowane wszelkie standardy dotyczące orzekania w sprawach z odwołania od decyzji organy regulacyjnego, w tym standardy wynikające z Europejskiej konwencji praw człowieka (EKPC).

Sąd Apelacyjny za bezzasadny uznał także zarzut powoda dotyczący nieprawidłowego ustalenia wartości sprzedawanych przez niego paliw, tj. z uwzględnieniem kwoty podatku do towarów i usług VAT, co skutkowało zawyżeniem wysokości nałożonej na niego kary pieniężnej. W ocenie Sądu drugiej instancji zarówno Prezes Urzędu, jak i Sąd Okręgowy dokonali właściwej wykładni przepisów ustawy o biopaliwach, przez co prawidłowo przyjęli, że cena sprzedaży paliwa brana pod uwagę przy obliczaniu wysokości kary pieniężnej to cena brutto.

Skargę kasacyjną na powyższy wyrok Sądu Apelacyjnego wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powód podniósł konieczność rozstrzygnięcia istotnego zagadnienia prawnego: czy z punktu

widzenia konstytucyjnej zasady demokratycznego państwa prawa, wyrażonej w art. 2 Konstytucji RP i wynikającej z niej zasady zaufania obywateli do państwa i zasady proporcjonalności, a także wyrażonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego wymogu zapewnienia przedsiębiorcy takiego poziomu sądowej ochrony praw oraz sądowej weryfikacji prawidłowości orzeczenia organu regulacyjnego w zakresie dotyczącym kary pieniężnej, który powinien odpowiadać wymogom analogicznym do tych, jakie obowiązują sąd orzekający w sprawie karnej, dopuszczalne jest nakładanie na przedsiębiorcę kary pieniężnej, której wysokość nie znajduje w całości potwierdzenia w ustawie lecz częściowo wymaga interpretacji przepisu ustawowego, gdy tymczasem w sprawie karnej, w braku obowiązywania normy sankcjonującej w chwili popełnienia czynu zabronionego uznaje się, że czyn nie był sankcjonowany?

Powód wskazał także na potrzebę wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, tj. art. 33 ust. 1 pkt 5 ustawy o biopaliwach, poprzez określenie charakteru i zakresu odpowiedzialności podmiotu realizującego Narodowy Cel Wskaźnikowy (NCW) na podstawie tego przepisu, tj. przesądzenie czy odpowiedzialność ta ma: 1) charakter absolutny rozumiany w ten sposób, że jest niezależna od winy przedsiębiorstwa energetycznego oraz dotyczy również czynów przedsiębiorcy, które wynikają z okoliczności, na które przedsiębiorca nie miał żadnego wpływu (obiektywna niemożliwość lub wina osoby trzeciej, za zachowanie której przedsiębiorca nie ponosi odpowiedzialności), stanowiących o obiektywnym braku możliwości uniknięcia naruszenia, pomimo podjętych działań o charakterze prewencyjno-ostrożnościowym; 2) charakter obiektywny rozumiany w ten sposób, że jest co prawda niezależna od winy przedsiębiorstwa energetycznego, niemniej obiektywna niemożliwość uniknięcia naruszenia, jak również podjęte działania o charakterze prewencyjno-ostrożnościowym uniemożliwiają przypisanie przedsiębiorstwu energetycznemu naruszenia; 3) charakter subiektywny, tj. konieczną przesłanką odpowiedzialności przedsiębiorstwa jest wina.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda Prezes Urzędu wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Odnosząc się do wywiedzonego przez powoda zagadnienia prawnego, problem ten był już przedmiotem rozważań Sądu Najwyższego w wyroku z 18 grudnia 2014 r., III SK 11/14 (LEX nr 1563417). Przyjętą tam wykładnię przepisów ustawy o biopaliwach, w zakresie objętym zagadnieniem prawnym zakotwiczonym w art. 2 Konstytucji RP, Sąd Najwyższy w obecnym składzie w całości podziela, podkreślając po raz kolejny, że w sprawach z odwołania od decyzji organu regulacyjnego, w zakresie odpowiedzialności represyjnej, zapewnienie standardów wynikających z EKPC nie wymaga bezpośredniego przeniesienia instytucji i zasad prawa karnego na grunt prawa administracyjnego.

Odnosząc się z kolei do podniesionej przez powoda w skardze kasacyjnej potrzeby wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości i wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów Sąd Najwyższy zaznacza, że w przypadku powołania się na tę przesłankę przedsądu obowiązkiem skarżącego jest wykazanie, że: 1) określony przepis prawa budzi poważne wątpliwość, a także sprecyzowanie na czym te wątpliwości polegają; 2) nie doczekał się wykładni bądź jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego z 5 grudnia 2013 r., III SK 22/13).

Sąd Najwyższy stwierdza, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej powoda do rozpoznania nie spełnia powyższych wymogów. Powód wprawdzie wskazał, iż domaga się wykładni art. 33 ust. 1 pkt 5 ustawy o biopaliwach, jednakże w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie wykazał, że przepis ten nie doczekał się wykładni lub jest wykładany niejednolicie. Potrzeby wykładni przepisu art. 33 ust. 1 pkt 5 ustawy o biopaliwach powód dopatruje się w ukształtowaniu odpowiedzialności za naruszenie ustawy o biopaliwach w sposób analogiczny do odpowiedzialności z art. 56 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 Prawo energetyczne (Dz.U. z 2012 r., poz. 1059, dalej jako PE). W ocenie Sądu Najwyższego taka konstrukcja uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej

do rozpoznania, w zakresie przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 2 nie dowodzi konieczności dokonania wykładni przepisów powoływanych przez powoda w podstawie skargi kasacyjnej, zaś wywodzona *de facto* potrzeba wykładni art. 56 ust. 1 PE pozostaje bez związku z niniejszą sprawą. Kwestia charakteru administracyjnych kar pieniężnych wielokrotnie była przedmiotem rozważań tego Sądu. Jak wynika z utrwalonego orzecznictwa w tym zakresie odpowiedzialność z tytułu naruszenia obowiązków wynikających z przepisów Prawa energetycznego lub innych ustaw, sankcjonowana karą pieniężną nakładaną przez organ regulacyjny ma charakter odpowiedzialności obiektywnej. Nie jest konieczne wykazanie umyślnej albo nieumyślnej winy ukaranego podmiotu (zamiast wielu zob. wyrok Sądu Najwyższego z 1 czerwca 2010 r., III SK 5/10, LEX nr 622205). Powyższe stanowisko podziela także Trybunał Konstytucyjny, który za podstawowe cechy administracyjnych kar pieniężnych uznaje ich obiektywny charakter oraz obligatoryjność ich wymierzania w przypadku stwierdzenia naruszenia obowiązku wynikającego z ustawy lub decyzji administracyjnej (wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 21 października 2015 r., P 32/12, OTK-A 2015 nr 9, poz. 148).

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.